

آذر ۹۹

ایرانیان مقیم کشور ترکیه

آذر ماه ۱۳۹۹

بنیاد غیردولتی تحکیم سرمایه اجتماعی

خلاصه مدیریتی

ترکیه با نام رسمی جمهوری ترکیه، کشوری اوراسیایی است که بخش بزرگ آن در جنوب غرب آسیا و خاورمیانه و بخش کوچکی نیز در منطقه‌ی بالکان (منطقه‌ای در جنوب اروپا) واقع گردیده است. این کشور بدلیل واقع شدن میان قاره اروپا و آسیا دارای موقعیتی استراتژیک است که دو تنگه راهبردی بسفر و داردانل نیز بر اهمیت استراتژیک این کشور افزوده است. ترکیه به عنوان گذرگاه جنوب غرب آسیا و اروپا محسوب می‌گردد، که کشورهای بسیاری به ویژه ایران از خاک ترکیه برای ترانزیت کالا و انرژی استفاده می‌کنند.

روابط دو جانبه تجاری و سیاسی با این کشور به خصوص در سالهای اخیر، پس از به قدرت رسیدن حزب حاکم و سیاستهای خصمانه دولتهای غرب مبنی بر اعمال تحریم برعلیه ایران، بر جستگی بیشتری در بین مقامات دو کشور پیدا کرده است. یکی از مهمترین عوامل تأثیر گذار در روابط میان دو کشور، جمعیت ترک-آذری ایران و افراد می‌باشند که در مسائل امنیتی نیز بسیار حائز اهمیت هستند.

جمعیت کشور ترکیه ۸۴ میلیون نفر شامل ترک، کرد، علوی و سنی می‌باشد. این کشور بدلیل اشتراکات فرهنگی و نزدیک بودن به ایران یکی از محبوب ترین مقاصد ایرانیان به منظور مهاجرت بالأخص پس از تحریم ها محسوب شده است. در این کشور حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار ایرانی مقیم می‌باشند که غالباً در حوزه های مختلف اقتصادی مشغول به فعالیت هستند. لازم به ذکر است مهاجران ایرانی در ترکیه اکثراً غربگرا و یا هویت ترکی را در اولویت قرار داده و دارای ظرفیت فرهنگی و هویتی مناسبی نمی‌باشند. عمده نفوذ ایرانیان در ترکیه در حوزه اقتصادی حائز اهمیت است. ایرانیان به طور کلی شامل دانشجویان، پناهندگان، زندانیان، تجار و افراد در مشاغل خدماتی می‌باشند.

۱- معرفی اجمالی کشور ترکیه

جغرافیا

ترکیه با نام رسمی جمهوری ترکیه، کشوری اوراسیایی است که بخش بزرگ آن در جنوب غرب آسیا و خاورمیانه و بخش کوچکی نیز در منطقه‌ای بالکان (منطقه‌ای در جنوب اروپا) واقع گردیده است. ترکیه از شرق با کشورهای ایران، جمهوری آذربایجان (نخجوان)، ارمنستان، و گرجستان؛ از جنوب با عراق و سوریه؛ و از شمال (بخش اروپایی) با بلغارستان و یونان همسایه است. همچنین ترکیه از شمال با دریای سیاه، از غرب با دو دریای کوچک مرمره و اژه، و از جنوب غرب با دریای مدیترانه دارای مرز آبی می‌باشد. دو تنگه راهبردی بسفر و داردانل نیز در اختیار ترکیه است که بر اهمیت استراتژیک این کشور افزوده است. پایتخت سیاسی این کشور، آنکارا است اما مرکز اقتصادی، فرهنگی این کشور استانبول می‌باشد.

ترکیه با قرار گرفتن در یکی از حسّاس‌ترین مناطق جهان، دارای موقعیت جغرافیایی راهبردی است و به عنوان گذرگاه جنوب غرب آسیا و اروپا محسوب می‌گردد، که کشورهای بسیاری به ویژه ایران از خاک ترکیه برای ترانزیت کالا و انرژی استفاده می‌کنند.

جمعیت ترکیه حدود ۸۴ میلیون نفر می‌باشد، که حدوداً ۷۵ تا ۸۵ درصد مردم سنی و ۱۵ تا ۲۵ درصد هم علوی هستند. همچنین در ترکیه حدود ۷۰ تا ۷۵ درصد مردم ترک، ۱۸ درصد کرد و ۷ تا ۱۲ درصد را سایر اقوام ترکیه تشکیل می‌دهند.

سیاست و حکومت

نظام سیاسی ترکیه بر اساس جمهوری پارلمانی دموکراتیک می‌باشد که پارلمان ترکیه یا مجلس اعلای ملی ترکیه دارای ۵۵۰ عضو است. اعضای پارلمان با رأی مستقیم مردم برای مدت ۵ سال از ۸۱ استان انتخاب می‌شوند. رئیس جمهور از سوی مجمع برای هفت سال انتخاب می‌گردد و نخست وزیر را به مجلس معرفی می‌کند. احزاب عمده سیاسی عبارتند از: حزب عدالت و توسعه (حزب حاکم)، حزب جمهوری خلق، حزب جنبش ملی گرا، حزب دموکرات چپ و حزب صلح و دموکراسی (حزب کردی) می‌باشند.

۱- روابط ترکیه با اتحادیه اروپایی و جهان غرب

ترکیه در اوایل دوره جنگ سرد به علت وحشتی که از حمله شوروی سابق داشت، به عنوان بازوی جنوب شرقی بلوک غرب به پیمان نظامی ناتو پیوست و پس از فروپاشی شوروی احتمال می‌رفت که از اهمیت نقش ترکیه کاسته شود اما به علت همجوار شدن این کشور با کشورهای مشترک المنافع (جمهوری آذربایجان، ارمنستان و گرجستان) و وجود منابع نفت و گاز در این منطقه، دوباره مورد توجه غرب قرار گرفت. پس از وقوع انقلاب اسلامی در ایران (۱۹۷۹) کشورهای غربی سعی نمودند از طریق نفوذ ترکیه به آسیای مرکزی و قفقاز و انحصاری ساختن بازارهای این مناطق از نفوذ ایران بکاهند و حضور خود را از این طریق افزایش دهند.

ترکیه درباره روابط با اسرائیل، ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپایی استراتژی های فراملی و فرامرزی دارد و از دهه 50 با ورود به ناتو به رعایت قراردادهای این پیمان و همکاری با آمریکا ملزم شد و از زمره اولین کشورهایی بود که موجودیت اسرائیل را به رسمیت شناخت. این کشور در 14 آوریل 1987 تقاضا نمود تا به عضویت در اتحادیه اروپایی بپیوندد، که در 5 فوریه 1990 این اتحادیه در اجلاسی با عضویت ترکیه مخالفت و هشت علت را برای این مخالفت، عنوان کرد که عبارتند از: کافی نبودن سطح پیشرفت های اقتصادی، افزایش نرخ تورم و بیکاری، اختلافات دینی و فرهنگی با اروپا، منازعه ترکیه و یونان، مسئله قبرس و مسئله حقوق بشر در ترکیه و بالاخره فقدان ثبات سیاسی، با این وجود ترکیه همچنان تلاش می کند نظر اتحادیه را تغییر دهد.

2- روابط ترکیه با همسایگان

موقعیت جغرافیایی ترکیه موجب شده است که این کشور از موقعیت استراتژیکی برخوردار باشد، این سرزمین همانند پلی دو قاره مهم اروپا و آسیا را به یکدیگر متصل می نماید. وجود نفت در خاورمیانه و بحران های متعدد در این منطقه، موجب افزایش اهمیت ترکیه گشته، همچنین نزدیکی این کشور به دریای سیاه، اژه، مدیترانه و وجود دو تنگه مهم بسفر و داردانل، باعث شده است کالاهای مصرفی اروپا از طریق ترکیه به خاورمیانه ارسال شود.

اقتصاد

بنا به گزارش بانک جهانی در خصوص بهره وری و رشد اقتصادی در ترکیه سرعت افزایش درآمد ترکیه در سطح جهان یکی از برجسته ترین در طی پانزده سال گذشته بوده است. اصلاحات از اوایل دهه 2000 شروع شد و فعالیت های خصوصی و ارائه خدمات عمومی را تسریع نمود. تولید سرانه ناخالص داخلی در طی 15 سال سه برابر شده است و از سال 2002 در رتبه بندی جهانی منجر به یکی از بزرگ ترین جهش های درآمد سرانه گردیده است. به علاوه ترکیه از زمان بحران مالی جهانی در سال 2008 بسیاری از شوک های اقتصادی را خنثی نموده است.

سیاست خارجی

صادرات خطرناک جدید ترکیه، پان اسلامیستی، نوعثمانی و بی ثباتی منطقه ای! سیاست خارجی ترکیه در سال های اخیر فراز و فرود زیادی داشته است، ولی با این حال یکی از ویژگی های اساسی آن که مورد توافق بسیاری از کارشناسان می باشد حالت تهاجمی و بی پروا بودن این سیاست ها بوده است. نمونه های زیادی از این سیاست ها را می توان نام برد، از جمله حمله ترکیه به شمال عراق و سوریه، استفاده از پناهندگان به عنوان ابزاری برای فشار به اتحادیه اروپا و آمریکا، نقش آفرینی در لیبی و ... این کشور برای حفظ امنیت خود اقدام به ائتلاف سازی های متفاوتی نموده که این ائتلاف ها به چند شکل صورت گرفته است. نخستین

شکل آن، ورود به ائتلاف بین‌المللی است؛ به‌طوری‌که این کشور عضو رسمی ناتو است و سعی کرده بخشی از امنیت خود را در چهارچوب این ائتلاف نظامی چندجانبه حفظ کند. رویکرد دوم ترکیه، ائتلاف‌های دوجانبه با کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای است؛ برای مثال ترکیه با آمریکا روابط استراتژیک دارد و به این کشور اجازه داده تا از برخی از پایگاه‌های نظامی همچون پایگاه هوایی اینجرلیک استفاده نماید. ازجمله ائتلاف‌های دوجانبه منطقه‌ای و ایدئولوژیکی (مبتنی بر ایدئولوژی اخوان‌المسلمین) می‌توان به ائتلاف استراتژیک ترکیه با کشور قطر نام برد که اهداف و کارکردهای سیاسی، امنیتی و دفاعی دارد و رویکرد جدیدی در سیاست خارجی ترکیه محسوب می‌شود. این ائتلاف دوجانبه تا آنجا پیش رفته که ترکیه نیروی نظامی وارد قطر نموده و برای حفاظت از این کشور در مقابل تهدیدات کشورهای محاصره‌کننده قطر یعنی عربستان سعودی، مصر، امارات متحده عربی و بحرین، آن را نمود عینی بخشید. سوم اینکه، ترکیه ائتلاف‌هایی را نیز با گروه‌های مخالف کشورهای رقیب نیز ایجاد کرده است و این امر سابقه طولانی در سیاست امنیتی و دفاعی ترکیه دارد. برای مثال می‌توان به ائتلاف ترکیه و ترک‌تباران قبرسی اشاره کرد که منجر به شکل‌گیری بخش ترک‌نشین قبرس شده و یا ائتلاف رسمی با برخی از گروه‌های معارض سوریه و گروه‌های درگیر در بحران لیبی.

۲- روابط میان ایران و ترکیه

تحولات عمده در روابط میان دو کشور ایران و ترکیه به اوایل دهه 1980 و وقوع انقلاب اسلامی باز می‌گردد. ایران و ترکیه دارای یک اقتصاد مکمل و دارای وابستگی‌های متقابل فراوانی هستند. ترکیه دروازه ورود ایران به غرب و ایران دروازه ورود ترکیه به آسیای مرکزی و شرق است. علاوه بر آن موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد ایران و ترکیه که هر کدام با چندین کشور همسایه هستند و همچنین دارا بودن منابع اولیه فراوان نیروی کار، دانش فنی و وجود بازار 150 میلیونی بین دو کشور هر گونه سرمایه‌گذاری و تولید را توجیه می‌نماید و این امکان را فراهم می‌کند که بدون نگرانی مازاد تولیدات خود را به همسایگان و دیگر کشورها صادر نموده و رقابت‌های احتمالی موجود در برخی از حوزه‌های جغرافیایی را تبدیل به همکاری متقابل و تامین منافع مشترک کنند.

ترکیه علیرغم استراتژی‌های فرامرزی از سه جهت برای ایران حائز اهمیت می‌باشد. نخست نقشی که این کشور در چارچوب عضوی از باشگاه غرب در خاورمیانه در میان کشورهای منطقه ایفا می‌نماید. دوم، روابط دوجانبه تجاری و سیاسی با این کشور که به خصوص در سالهای پس از به قدرت رسیدن حزب حاکم و بحران اقتصادی جهانی 2007 میلادی و سیاستهای خصمانه دولتهای غرب مبنی بر اعمال تحریم بر علیه ایران، بر جستگی بیشتری در بین مقامات دو کشور پیدا کرده است. سومین و مهمترین، جمعیت ترک-آذری ایران یک چهارم کامل جمعیت ایران تخمین زده می‌شود، با داشتن یک اقلیت ترک در این اندازه، منطقی است که بزرگترین و مهمترین کشور ترک در جهان را در نزدیکی خود نگه داریم.

حجم تجارت رسمی بین ایران و ترکیه

به نظر می‌رسد که رابطه ای میان بروز اختلالات امنیتی در منطقه در سال ۲۰۱۱ و افزایش حجم مبادلات تجاری بین آنکارا و تهران وجود دارد. حجم مبادلات تجاری بین دو طرف در سال ۲۰۱۲ بالاترین سطح خود را شاهد بود که در آن زمان ۲۱,۹ میلیارد دلار تخمین زده می‌شد، اما روند نزولی آن به تدریج شروع گردید و در سال ۲۰۱۳ به ۱۴,۵ میلیارد دلار و در سال ۲۰۱۴ به ۱۳,۷ میلیارد دلار رسید. با نگاهی به نرخ مبادله تجاری بین دو طرف از ابتدای سال ۲۰۱۹، مشخص می‌شود که این نرخ از سه ماهه دوم سال ۲۰۱۹ روند نزولی را تا به امروز طی نموده است.

تحریم های ایالات متحده یکی از عوامل اصلی کاهش نرخ تجارت بین دو طرف بوده است. آناتومی این اعداد نشان می‌دهد که ایران در سه ماهه اول سال ۲۰۲۰ حدود ۲۷۰ میلیون دلار کالا به ترکیه صادر کرده است، دلیل اصلی این کاهش چشمگیر کاهش میزان صادرات نفت ایران به ترکیه، علاوه بر شیوع ویروس کرونا و بسته شدن مرزهای ایران توسط ایران است.

دور زدن تحریم ها

یکی از مهم ترین مسائل در ارتباط میان ایران و ترکیه، نقض مستمر ترکیه در تحریم های اعمال شده علیه ایران در زمینه نفت و کمک به تهران برای فرار از این اقدامات از طریق بانک های ترکیه است. وزارت دادگستری ایالات متحده نیز اتهاماتی در خصوص مقامات ارشد ترکیه و برخی بانک های ترکیه از جمله علیه هالک بانک، متعلق به دولت ترکیه وارد نموده است. در این خصوص می‌توان به برخی پرونده ها از جمله پرونده رضا ضراب اشاره نمود. طبق ادعای آنان، زنجانی و دیگران مانند ضراب، شرکت های بین المللی جدیدی از جمله شرکت های حمل و نقل تاسیس نموده که این به شبکه های حمل و نقل برای حمل پول تبدیل شده و درآمد حاصل از صادرات ایران به ترکیه را تبدیل به طلا و از طریق دبی وارد ایران می‌نمودند.

فرهنگی

روابط ایرانیان و ترکان پیشینه دیرینه ای دارد تا آنجا که قدمت موضوع به افسانه های ملی باز می‌گردد، لیکن نشانه های مشخص و در عین حال پیوسته تاریخی این ارتباط را باید از اوایل اسلام جستجو نمود. نزدیکی هر چه بیشتر و ورود منظم اقوام ترک به محدوده سرزمینهای ایران از اوایل حکومت سامانیان و نفوذ نظامی آنان در قلمرو حاکمیت های ایرانی و تشکیل سلسله پادشاهان و حتی امرای محلی بخصوص با پذیرش فرهنگ اسلامی، ایرانی، راه آمیزش نژادی و فرهنگی این دو قوم را هر چه بیشتر باز کرد.

این یکپارچگی فرهنگی که صرفاً از طریق یک انتخاب طبیعی و نه از راه دخالت سیاسی صورت گرفته بود تا اوایل قرن حاضر ادامه داشت. با عنایت به وجوه تشابه بیشمار بین عناصر فرهنگی دو ملت، اولین موافقتنامه فرهنگی دو کشور در تاریخ ۹ بهمن ۱۳۳۷ برابر با ۲۹ ژانویه ۱۹۵۹ در تهران امضاء رسید. این موافقتنامه

شامل یک مقدمه و ۱۸ ماده بود که در حال حاضر نیز دارای اعتبار می باشد. در این موافقتنامه تشکیل موسسات فرهنگی دو کشور، مبادله استاد و دانشجو، تدریس زبان و ادبیات و تاریخ و جغرافیای هر کشور در کشور متقابل، تسهیلات آموزشی، مبادلات فرهنگی، علمی و هنری، همکاری بین موسسات فرهنگی پیش بینی شده است. اسناد این موافقتنامه در ۲ مهر ۱۳۴۵ در آنکارا مبادله و از تاریخ ۱۷ مهر ۱۳۴۵ برابر با ۹ اکتبر ۱۹۶۶ لازم الاجرا گردید. بعد از مبادله اسناد این موافقتنامه برای مدت سه سال تنظیم شده بود و در ۳۰ شهریور ۱۳۵۱ برنامه مبادلات فرهنگی برای سال ۱۹۷۳-۱۹۷۵ تنظیم گردید. همچنین برای سالهای ۱۹۷۷-۱۹۸۶ موافقتنامه دیگری تنظیم و به اجرا گذاشته شد. قبل از انقلاب طرفین در جهت گسترش روابط فرهنگی خود اقدام به تاسیس مؤسساتی بشرح ذیل نمودند :

- خانه فرهنگ ایران در آنکارا
- انجمن دوستی ترکیه و ایران
- انجمن دوستی و فرهنگی بانوان ایران و ترکیه
- انجمن دوستی و فرهنگی ایران و ترکیه

پس از پیروزی انقلاب اسلامی برنامه مبادلات فرهنگی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ترکیه در سالهای ۱۳۶۶ - ۱۳۶۴ تدوین گردید. این برنامه بر اساس برنامه مبادلات فرهنگی ایران و ترکیه در سالهای ۱۹۷۷ - ۱۹۷۶ تدوین گردید، لیکن بعضی از موارد و محتوای آن با توجه به برنامه ها، سیاستها و اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران بازنویسی شده است ، بعضی از مفاد این قرارداد شامل:

- همکاری بین دانشگاههای دو کشور و مبادله هیئتهای علمی و کتاب
- مبادله استاد و محقق و تبادل اسناد و اطلاعات
- مبادله کارشناس، استاد کار ، کتابدار و تهیه میکروفیلم توسط مراکز فرهنگی دو کشور
- اعطای بورس تحصیلی
- همکاری در خصوص ایجاد نمایشگاه و همکاری بین مراکز فرهنگی و هنری و برپایی جشنواره های سینمایی و تاسیس مراکز فرهنگی در دو کشور

دولت جمهوری اسلامی ایران و ترکیه مطابق با توافقنامه قبلی امضا شده، برنامه های مبادلات فرهنگی برای سالهای ۱۳۷۱-۱۳۷۳ و ۱۳۸۲-۱۳۷۹ تهیه و به امضاء مقامات دو کشور رسانده اند. روابط فرهنگ دو کشور طی سالهای اخیر بسیار گسترش یافته و با اعتماد سازی حاصل گشته، تبادل هیئتهای مختلفی را بدنبال داشته از جمله بسط و گسترش روابط دانشگاهی، آموزشی، ورزشی و هنری و برگزاری همایشهای علمی، فرهنگی بین دو کشور بیانگر تعامل فرهنگی دو کشور می باشد.

اطلاعاتی-امنیتی

بنا به نظر برخی کارشناسان، ایران و ترکیه از سطح همکاری بالایی در این حوزه برخوردار هستند که پیمان های امنیتی-اطلاعاتی میان دو کشور تحکیم کننده این روابط است و به گفته برخی کارشناسان نهاد های اطلاعاتی ایران در ترکیه حضور پر رنگی دارند. تجلی این روابط به زعم برخی از رسانه ها شامل:

- ترور مسعود مولوی وردنجانی سردبیر وبسایت جنجالی «جعبه سیاه».
- بازداشت حبیب اسیود در ترکیه و انتقال او به ایران.

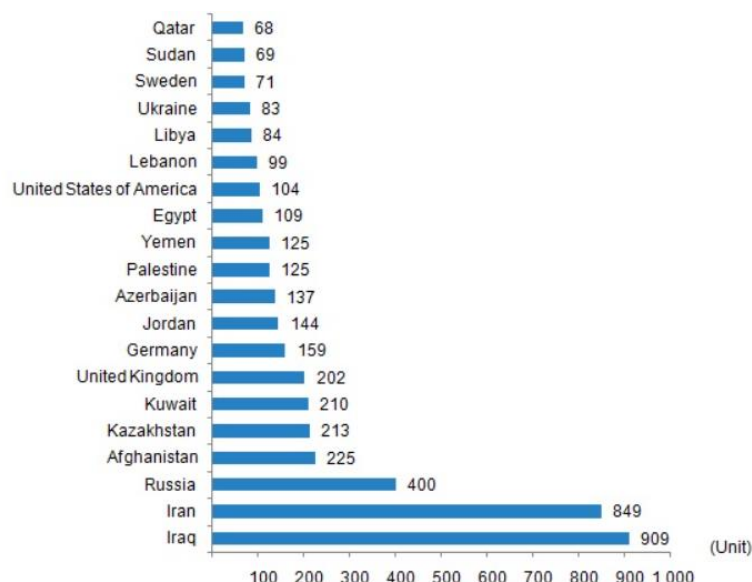
۳- ایرانیان مقیم ترکیه

حضور ایرانیان در ترکیه دارای سابقه تاریخی می باشد که غالباً به منظور فعالیت های تجاری صورت گرفته است. از نخستین مهاجرت ایرانیان مربوط به آذری های ایران می باشد که به بعد از فروپاشی حکومت خودمختار آذربایجان؛ سیاسیون آذری آن دوران به ترکیه پناهنده شدند. تا به امروز نیز این مهاجرت ها ادامه داشته و در دهه اخیر نیز بدلیل برخی مشکلات از جمله مشکلات اقتصادی ایران، بر شدت این مهاجرت ها افزوده شده است. در حالیکه مهاجرین ایرانی ترکیه در گذشته، بیشتر به صورت کوتاه مدت در این کشور اقامت داشته و مقصد نهایی خود را در کشور دیگری به جز ترکیه جستجو می کردند، نسل جدید مهاجرین ایرانی، این کشور را به عنوان خانه خود برگزیده اند. این موج جدید مهاجرت به ترکیه، که با تسهیل قوانین جدید مهاجرتی نیز همراه شده است را، می توان دارای چند خصلت عمده دانست؛ سیاسی نبودن، جستجو برای آزادی فردی، تلاش برای رسیدن به ثبات اقتصادی و فرار از بحران اقتصادی ایران.

ترکیه یکی از محبوب ترین مقاصد مهاجرت ایرانیان محسوب می گردد و می توان ادعا نمود دومین کشوری که ایرانیان از نظر جمعیتی در آن حضور دارند ترکیه است. برخی از **علل مهاجرت** ایرانیان به شرح ذیل می باشد:

- مجاورت جغرافیایی و دسترسی مناسب بدلیل مرز ۵۰۰ کیلومتری میان که دو کشور را به هم پیوند زده است.
- سهولت در اخذ تابعیت: به این ترتیب که تابعیت ترکیه به افرادی که بیش از یک میلیون دلار در زمینه املاک و مستغلات هزینه نمایند، اعطا می گردد. اما در تشدید مشکلات اقتصادی ترکیه، در سپتامبر ۲۰۱۸ این مبلغ به ۲۵۰ هزار دلار کاهش پیدا کرده است. لازم به ذکر است با توجه به اعطای تابعیت ترکیه از طریق سرمایه گذاری، ایرانی های ترکیه، در رتبه دو پس از عراقی ها در خرید مسکن در سال های اخیر و حتی بنا به آمار مرکز ملی آمار ترکیه در شش ماه اول سال ۲۰۲۰، ایرانی ها با خرید ۲۶۲۸ واحد خانه در رده اول خریداران خارجی قرار دارند.

لازم به ذکر است این کار به منظور اخذ تابعیت کشور ترکیه جهت سهولت مهاجرت به کشور های اروپایی و امریکای شمالی صورت می گیرد. البته برخی دیگر از افراد نیز به منظور یک سرمایه گذاری قابل اعتماد در نظر می گیرند.

فروش خانه ها در اکتبر ۲۰۲۰

- عدم شفافیت سیستم مالیاتی ترکیه.
 - وجود بازار کار مناسب
 - تمایل شرکت های ایرانی برای دور زدن تحریم های خارجی و همچنین سهولت پولشویی در ترکیه. در این خصوص می توان بیان نمود هنگام بررسی تعداد شرکت های تأسیس شده در ترکیه، از نظر میزان سرمایه وارد شده شرکت های ایرانی در رتبه سوم قرار دارند. با توجه به داده ها حدوداً ۳۵۰۰ شرکت متعلق به ایران در کشور ترکیه تأسیس شده است. از این تعداد ۴۲۳ شرکت در حوزه تجارت، فروش عمده و خرده فروشی، ۳۷ شرکت در حوزه ساخت و ساز، ۹۴ شرکت در حوزه هتل و غذا، ۹۰ شرکت در حوزه فعالیت های تولیدی، ۷۷ شرکت در حوزه اداری و خدماتی فعالیت می کنند.
- برخی دیگر از پرونده ها همانند دستگیری رضا ضراب و...
- بنا به تحریم های ظالمانه، اخذ ملیت هر کشور دیگر توسط ایرانیان، آنها را در انجام عملیات تجاری در جهان یاری خواهد نمود. لازم به ذکر است که تمایل ایرانیان برای به دست آوردن تابعیت کشوری مانند ترکیه ناشی از تمایل بسیاری از آنها برای انتقال به کشورهایی غیر از خود ترکیه است، بنابراین می توان آن را به منظور "ترانزیت" برای ایرانیان دانست.

- اشتراکات فرهنگی: کشور ترکیه برای ترک زبانان کشور ایران امکانات زندگی و تحصیلی مناسبی را فراهم می‌کند. به علاوه ایرانی‌هایی که در این کشور به تحصیل و زندگی مشغول هستند به راحتی می‌توانند با ایرانیان داخل کشور ارتباط برقرار کنند.
- برخی نیز ترکیه را به عنوان پل عبور مهاجران از شرق به غرب در نظر گرفته و مقصد اصلی آنان کشور های اروپایی و آمریکای شمالی می‌باشد و موقتاً برای انجام کار های خود ساکن ترکیه هستند.
- از بعد دیگر وقتی تحریم ها علیه ایران تشدید شد، دولت امارات به دلیل پیشینه اختلافات سیاسی - تاریخی اش با ایران، مقررات بانکی و مالی علیه بازرگانان ایرانی را سخت و اجرا نمود. برای همین شاهد کاهش شدید مبادلات بین ایران و امارات و از آن طرف افزایش مبادلات با کشورهای مثل گرجستان بودیم. طی سال های اخیر به دلایل اقتصادی و سیاسی (تحریم ها) اقامت در کشورهای مثل امارات و گرجستان برای ایرانی ها ناامن شد. از سوی دیگر حوادثی مثل تجارت موادمخدر و اتهام های تروریستی مهاجرت به مالزی و شرق آسیا را دشوار نمود، بنابراین ترکیه به عنوان یکی از امن ترین گزینه ها برای مهاجرت ایرانیان در نظر گرفته شده است.

مشاغل ایرانیان و میزان نفوذ آنان در ترکیه

- گروهی که چه از طریق شرکت های کاریابی در ایران و چه به تنهایی به ترکیه می‌آیند که عموماً جوانان 20 تا 30 ساله را شامل می‌شوند. این افراد در کارگاه ها و رستوران ها به عنوان کارگر ساده مشغول به کار می‌باشند. به علاوه عموماً ترکی استانبولی نمی‌دانند و به علت شرایط بد کاری پس از مدتی کار را رها نموده و به دلیل عدم آشنایی با زبان ترکی استانبولی و عدم توان در برقراری ارتباطات مناسب جایگزین دیگری نیز پیدا نمی‌کنند و به ایران باز می‌گردند. بخش قابل توجهی از ایرانیان مقیم ترکیه را این افراد تشکیل می‌دهند. این افراد از نظر هویت ایرانی ضعیف بوده و توانایی اثر گذاری مطلوب در کشور هدف را دارا نمی‌باشند.
- گروه دیگر که به فعالیت هایی همانند رستوران داری، کافه، مشاور املاک و ... مشغول هستند. در محدوده کمتر از یک کیلومتر خیابان های محله جمهوری منطقه بلیک‌دوزو استانبول که به نام «ناظم حکمت» نام گذاری شده است، انواع رستوران‌های ایرانی از جمله سنتی و فست فود، قنادی‌ها، نانوايي و مشاور املاک که توسط ایرانی‌های مقیم استانبول اداره می‌شود، فعالیت می‌کنند.
- گروهی که فارغ التحصیل دانشگاه در رشته های سطح بالا و در مقاطع بالا مانند ارشد و دکتری بوده این گروه پس از دریافت اقامت از طریق خرید ملک در ترکیه یا طرق دیگر با ارسال رزومه به شرکت های مرتبط جذب شده و اقامت کاری ترکیه نیز دریافت نموده اند. این گروه ایرانیان موفق هستند که در شهرهایی مانند استانبول و آنکارا بیشتر از شهرهای دیگر زندگی می‌کنند و دارای زندگی مناسبی از نظر اقتصادی هستند. البته شایان ذکر است این گروه در هنگام کاریابی از سطح ترکی استانبولی خوبی برخوردار بوده اند. تعداد این ایرانیان کم نیست و با توجه به قوانین سخت گیرانه

دولت ترکیه برای استخدام خارجی‌ان موفق شده‌اند در ترکیه مشغول به کار شوند. این افراد غالباً پزشکان، مهندسين کامپیوتر، معماری و عمران، مترجمين و معلمين زبان انگلیسی را تشکیل می‌دهند. این افراد در جامعه و نخبگان کشور ترکیه می‌توانند اثر گذاری مطلوبی داشته باشند.

- گروهی از ایرانیان که دوران بازنشستگی شان را در ترکیه سپری می‌کنند. این گروه معمولاً با سپرده بانکی از ایران روزگار خود را سپری می‌نمایند و به فکر کار و سرمایه گذاری در ترکیه نیستند.
- گروهی که با ثبت شرکت و سرمایه گذاری در حوزه های مختلف اقدام به کار آفرینی و سرمایه گذاری در ترکیه، به ویژه استانبول نموده‌اند. البته تعداد این افراد کمتر از گروه های دیگر است ولی شاید بتوان این ایرانیان را موفق ترین ایرانیان مقیم ترکیه در نظر گرفت که از قدرت نفوذ بالایی به خصوص در حوزه های اقتصادی برخوردار هستند.
- گروهی که دارای تخصص خاصی در رشته های فنی مانند خیاطی، مکانیکی، عکاسی، گرافیک، و... دارند. این گروه نیز با دانش زبان ترکی استانبولی توانسته‌اند در استانبول مشغول بکار شوند و حقوق به نسبت خوبی نیز دریافت می‌کنند. میانگین حقوق دریافتی این گروه از 1500 تا 5000 متفاوت است.
- گروه آخر گروهی که در سطوح بالای آکادمیک یا فنی هستند ولی ترکی استانبولی نمی‌دانند این گروه معمولاً به سختی کار پیدا می‌کنند و در صورت پیدا کردن کار به نسبت دارای حقوق و مزایای کمتری به نسبت دیگران هستند.

در پایان می‌توان نتیجه گرفت پیدا کردن کار در ترکیه و استانبول به طور ویژه کار بسیار پیچیده ای نیست ولی از شروط اصلی آن تسلط به زبان ترکی استانبولی و داشتن مهارت خاص در رشته آکادمیک یا فنی است، امری که در هر کجای دنیا صادق است.

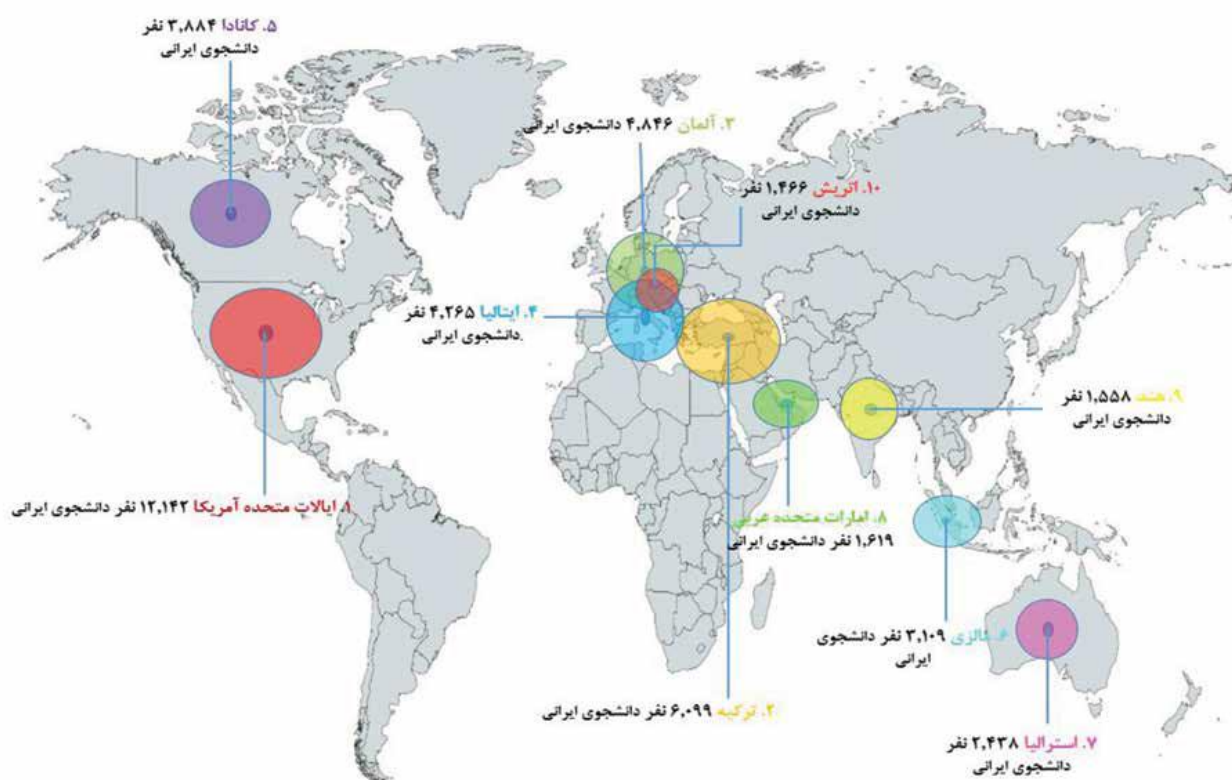
از نظر پراکندگی نیز ایرانیان در ترکیه در شهرهای آنکارا، استانبول، ازمیر، ارزروم و ترابزون ساکن می‌باشند. ایرانیان در شهرهای بزرگ ترکیه، استانبول و آنکارا حضور چشمگیری دارند. در سایر شهرهای ترکیه از قبیل ترابوزان و ارزروم نیز اقلیتی از جوامع ایرانی سکونت می‌کنند. محله خان والده در ناحیه اروپایی فاتح استانبول از مهم ترین و پرجمعیت ترین سکونتگاه های ایرانیان می‌باشد، که تجار زیادی از تبریز، شبستر و خوی در آنجا مشغول به فعالیت می‌باشند.

وضعیت ایرانیان مقیم ترکیه

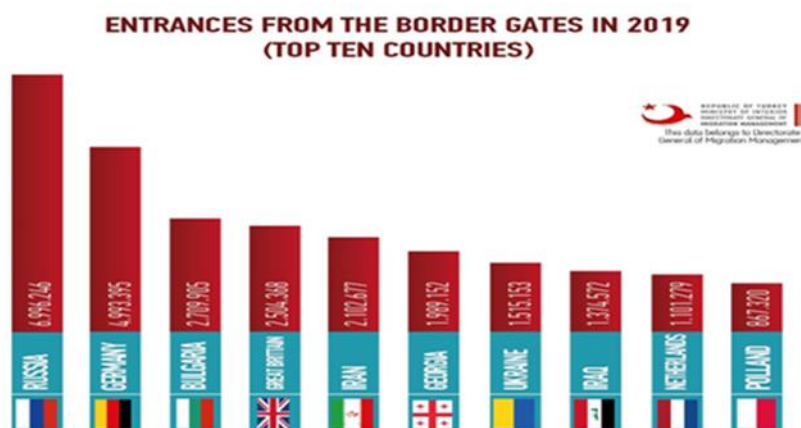
- ایرانیانی که به منظور گذراندن زندگی با رفاه بیشتر مقیم این کشور گشته‌اند.
- افرادی که به منظور فعالیت های اقتصادی و پیشرفت مقیم ترکیه‌اند.
- پناهندگان ایرانی که حدود ۱۰۰۰ نفر تخمین زده شده و از شرایط مطلوبی برخوردار نیستند. با کمک کیس ساختگی دنبال پناهندگی هستند. «کیس ساختگی» اصطلاحی مذموم در میان پناهجویان و

پناهندگان است. افرادی که به هر دلیل از ایران خارج می‌شوند و به کمک یک «کیس نویس» خود را مسیحی، دگرباش جنسی، بهایی یا هر چیزی که در «کنوانسیون مربوط به وضعیت پناهندگان» بگنجد معرفی می‌کنند. کیس نویس‌ها معمولاً کلاهبردارهای حرفه‌ای هستند که در یک گفتگوی کوتاه متوجه می‌شوند چه نوع کیسی به درد مشتری می‌خورد، و مشتری در چه حدی توان پرداخت دارد و به نسبت این دو متغیر، یک «داستان زندگی» به پناهجو می‌فروشند. داستانی که بتواند دلیل خروج فرد از کشور و تقاضای پناهندگی‌اش را به وکیل «کمیساریای عالی سازمان ملل متحد برای پناهندگان» توضیح بدهد، و او را قانع کند که فرد استحقاق پناهنده شدن را دارد.

- برخی از سلبریتی‌ها و مشهوران فضای مجازی که در ایران اثر گذاری قابل توجهی دارند و معمولاً در زمینه سایت‌های شرط بندی مشغول به فعالیت هستند.
- زندانیان ایرانی که حدود ۴۰۰ نفر می‌باشند و بنا به جرایم مختلفی اعم از قاچاق مواد مخدر، سرقت و قتل که نزدیک به ۲۰ نفر آنها خانم هستند، در زندان‌های ترکیه زندانی شده‌اند.
- دانشجویان مقیم ترکیه (حدود ۷۰۰۰ نفر) که مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های ترکیه هستند.

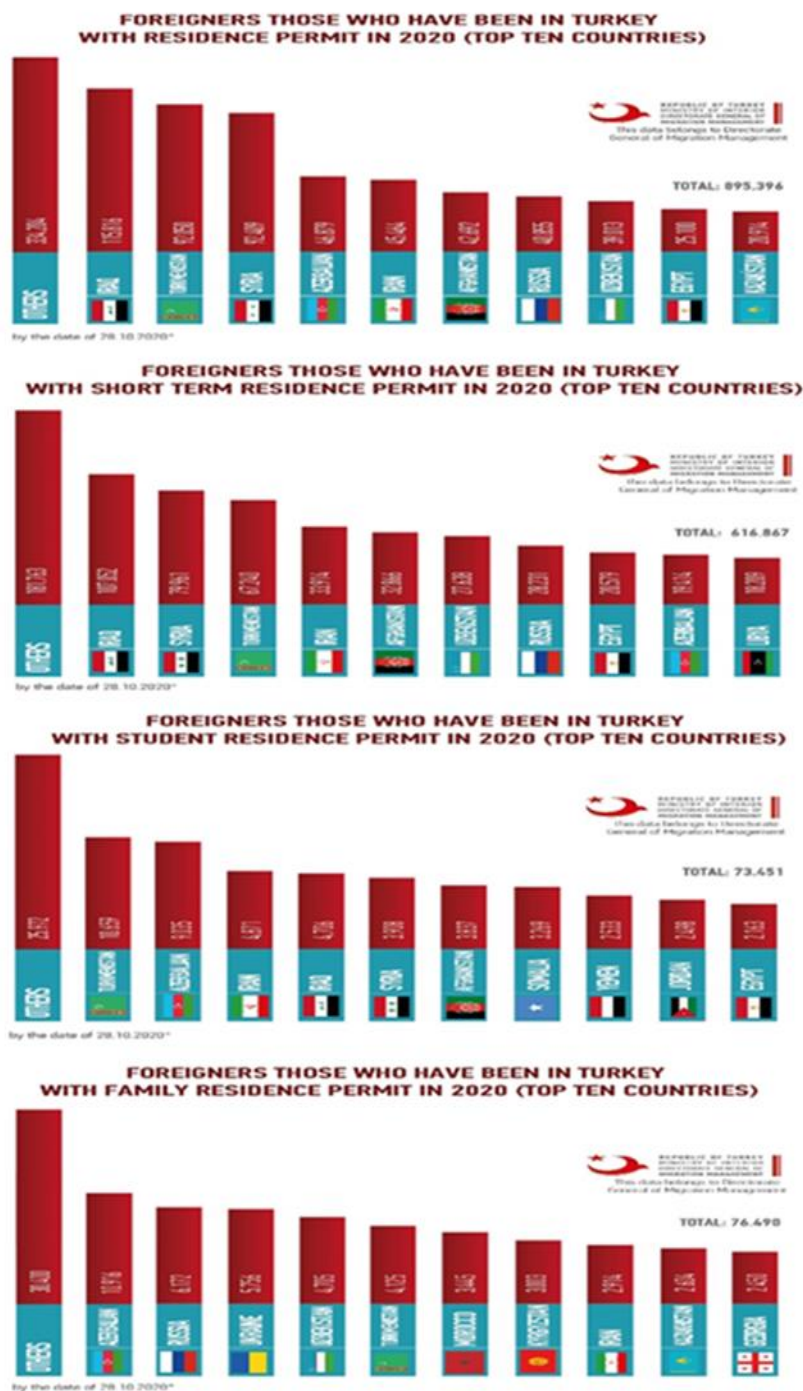

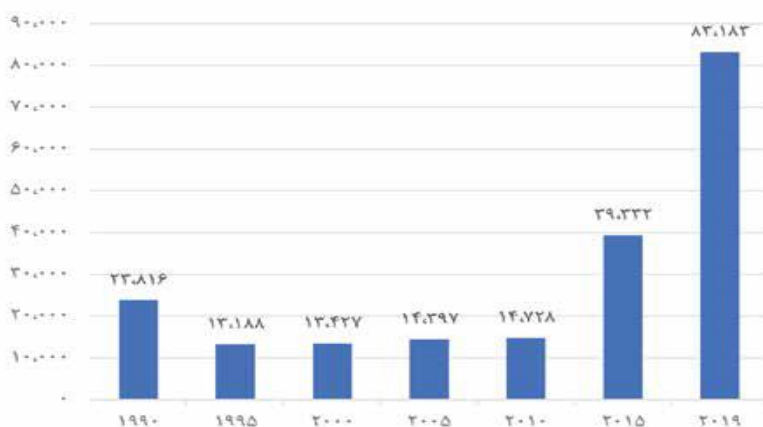
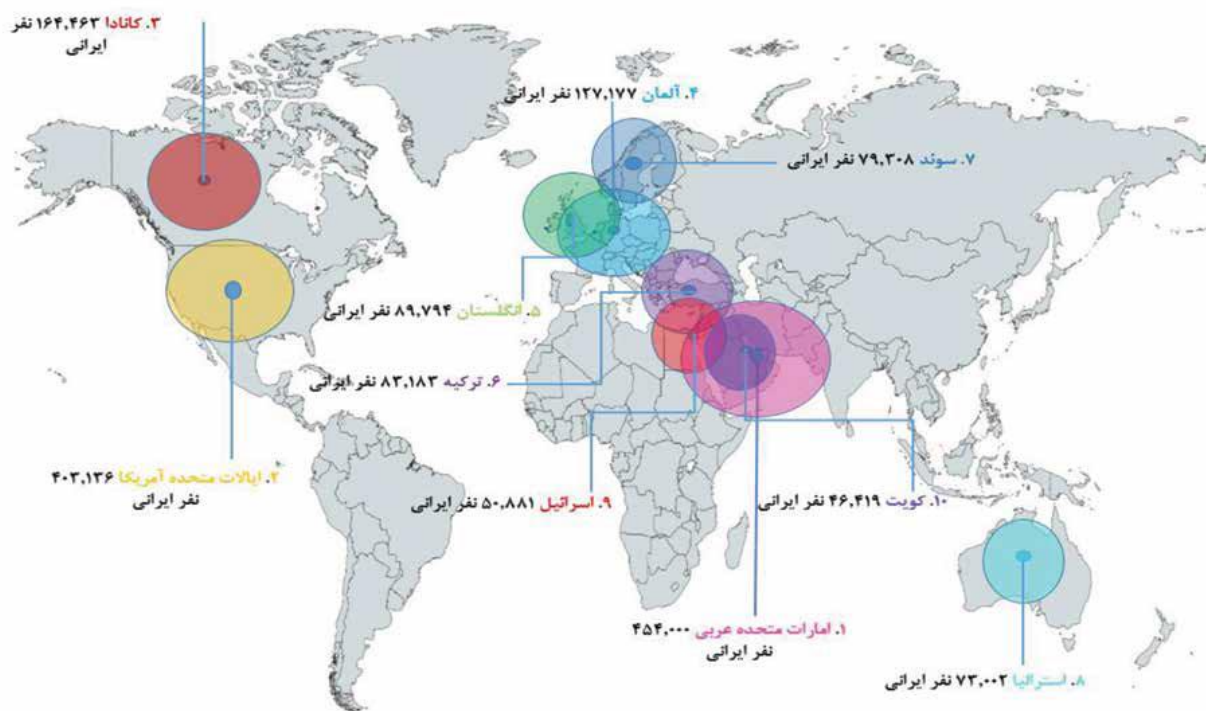
- جوانان به خصوص آذری که به رویای زندگی بهتر مقیم این کشور شده‌اند.
- کرد‌های ایرانی در ترکیه که برخی از این پناهجویان بدلیل فعالیت‌های سیاسی از ترکیه اخراج شده‌اند.

12

البته لازم به ذکر است این عدد شامل افرادی می‌شود که به صورت قانونی وارد این کشور شده و همینطور شامل پناهندگان و توریست ها نمی‌گردد.

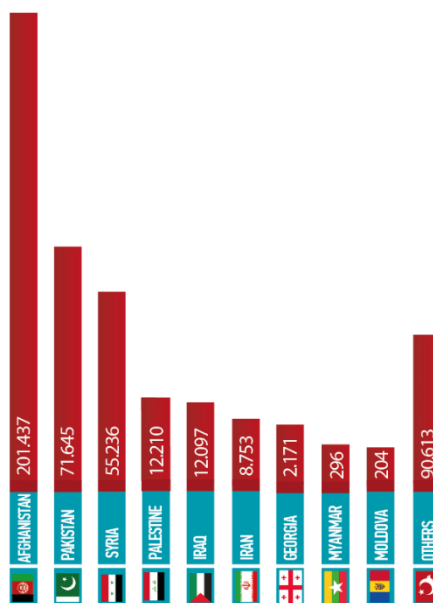

جمعیت مهاجران ایرانی در ترکیه ۱۹۹۰ (تا) ۲۰۱۹

میزان ورود غیر قانونی به کشور ترکیه

IRREGULAR MIGRANTS THOSE WHO HAVE BEEN CAPTURED IN 2019

وضعیت اشتغال در کشور ترکیه

آخرین لیستی که توسط مقامات مربوطه برای کسب و کارهایی که ترکیه نیاز دارد ارائه شده، در ابتدای سال ۲۰۲۰ می‌باشد. این مشاغل به شرح زیر است:

نجاری، آشپزی، گارسون، مهماندار، لیدر تور، جوشکاری، آرایشگری، حسابداری، فروشندگی، بسته بندی، کاشی کاری، فناوری اطلاعات، مشاغل ساختمانی

در ادامه اسامی تعدادی از موسسات کارپایی در ترکیه به منظور یافتن شغل به شرح زیر است:

- Nunu
- Onster
- Mento
- HRM Danışmanlık
- Profil International
- Arbeitsvermittlung
- Manpower Genel Müdürlük
- LDS Danışmanlık İş Geliştirme
- Michael Page International Turkey

آخرین اطلاعات مربوط به نیروی کار در ترکیه

با توجه به حضور سه میلیون و ۷۰۰ هزار پناهنده در خاک کشور ترکیه، رقم بالای بیکاری، سطح پائین دستمزدها نسبت به هزینه‌های بالای زندگی و برخی اطلاعات میدانی، بنظر می‌رسد سطح رضایت مندی نیروهای کار خارجی در این کشور مناسب نمی‌باشد.

بر اساس اعلام سایت خبری حریت، حداقل دستمزد در سال ۲۰۲۰ در رده‌های کاری مختلف دولتی در کشور ترکیه به شرح زیر می‌باشد:

- مدیرکل: ۱۳۰۰۰ لیر
- رئیس اداره: ۶۸۷۰ لیر
- کارمند: ۴۲۳۸ لیر
- مهندس: ۷۰۰۰ لیر
- پزشک متخصص: ۸۱۰۰ لیر
- پرستار: ۵۰۰۰ لیر
- معلم: ۵۳۰۰ لیر
- تکنسین (مکانیک و لوله کش و ...): ۴۴۰۰ لیر

۱-۳ مسائل هویتی و فرهنگی و وضعیت اجتماعی ایرانیان مقیم ترکیه

پس از انقلاب اسلامی، موج اصلی مهاجرت ایرانیان به سمت ترکیه آغاز گردید. در ابتدا، بخش‌هایی از وابستگان به رژیم سابق که در ماه‌های پایانی منتهی به انقلاب موفق به خروج از کشور نشده بودند و سپس بخش‌هایی که با شکل‌گیری نظام اسلامی مشکل داشتند، به ترکیه مهاجرت نمودند. پس از آن و با آغاز درگیری با گروه‌های معاند و به صورت ویژه گروه‌های مارکسیستی و منافقین، بسیاری از اعضای این سازمان‌ها نیز به ترکیه گریخته تا از این طریق، مسیری برای رسیدن به اروپای غربی و آمریکا پیدا کنند. در این دوره دو گروه اصلی مهاجرین در ترکیه قابل شناسایی بودند، گروه اول افرادی عمدتاً غیر سیاسی که در پی به زعم خود محدود شدن آزادی‌های فردی و در جستجوی زندگی بهتر، تن به مهاجرت داده و گروه دوم اعضا یا طرفداران گروه‌های سیاسی و مبارز مخالف بودند. هرچند این دو گروه، هم از نظرگاه خاستگاه و علت مهاجرت و هم از نظر اهدافی که برای خود در سر می‌پروراندند، بسیار متفاوت بودند، اما، هر دوی این گروه‌ها در یک نقطه دارای اشتراک بودند. برای هر دوی آن‌ها ترکیه ایستگاهی برای رسیدن به غرب بود. بنابراین عمده مهاجران بالأخص در دوره اول مهاجرت‌ها پس از انقلاب دارای ظرفیت فرهنگی و هویتی نمی‌باشند.

در دهه‌های اخیر نیز برخی جوانان آذری که می‌توان بیان نمود عمده مسائل هویتی خود را به هویت ترکی خود (پان ترکیسم) پیوند زده اند و حتی برخی نیز برای پناهنده شدن دست به تغییر دین خود می‌زنند (در این حوزه به خصوص کلیسا‌های تبشیری بسیاری که برخی از آنان نیز فارسی زبان هستند) مطرح نمود. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت ایرانیان مقیم ترکیه از پتانسیل هویتی، فرهنگی، دینی، مذهبی و سیاسی بسیار

حداقلی برخوردار هستند و حتی برخی نیز در مسیر عدم همسویی با انقلاب و نظام و مقابله با آن قرار گرفته اند.

۲-۳ مشکلات ایرانیان مقیم ترکیه

عمده مشکلات ایرانیان مقیم ترکیه عبارتند از :

- مسائل اقتصادی : از جمله موانع موجود بر سر همکاری های بانکی میان دو کشور دلیل تحریم ها و تحمل فشار اقتصادی دلیل کاهش ارزش ریال. البته جمهوری اسلامی دلیل سطح روابط با ترکیه توانسته برخی از ارتباط های بانکی را حفظ نموده و مشکلات این افراد را رفع نماید. البته در این راستا باید به نقش رسانه و عملیات روانی، تودی زمان که رسانه ای نزدیک به جماعت «نور» به رهبری «فتح الله گولن» و دارای مواضعی نسبتاً ضد ایرانی است، اشاره نمود که باعث سردرگمی اکثر ایرانیان مقیم ترکیه گشت.
- برخی اوقات فشار اقتصادی، حقوق پایین و هزینه زندگی بالا سبب می شود پناهندگان مجبور به بازگشت به ایران شوند.
- مسائل فرهنگی : دلیل روحیه نژاد پرستی برخی از مردم ترکیه، بویژه مهاجران ایرانی غیر ترک در معرض برخی رفتار های نژاد پرستانه قرار گرفته اند که نقش رسانه و عملیات روانی در خصوص ایرانیان نیز در شکل گیری این ذهنیت در مردم ترکیه بسیار حائز اهمیت است.
- تغییر روابط اجتماعی و کمرنگ شدن اصول اخلاقی : شاید ورود به ترکیهء سکولار که آزادیهای اجتماعی نیز تا حدود مطلوبی در آن وجود دارد باعث نوعی خوشایندی اولیه برای ایرانی هایی شود که به این کشور وارد می شوند اما روی دیگر این آزادی ها ممکن است باعث به وجود آمدن یک سری مشکلات اجتماعی و خانوادگی در افراد نیز بشود. بسیار دیده شده است که زوج های جوان حتی با وجود فرزند به ترکیه آمده و در همان سالهای اول دچار از هم پاشیدن خانواده شده اند.
- فشار محیط: محیط نیز میتواند منجر به فشار روحی بر روی پناهجویی شود که تازه به ترکیه آمده است به خصوص اگر این پناهجو زن نیز باشد. سو استفاده جنسی، سودجویی مالی و ... از این قبیل می باشد.
- محدود شدن در شهر و امضای هفته ای: همانطور که می دانید هر پناهنده موظف است در هفته بین یک تا سه روز، در محل اداره پلیس و یا اداره مهاجرت شهر خود حاضر شود و با اثر انگشت حضور خود را در شهر اعلام کند. این حضور، اگر به صورت چند امضا پشت هم صورت نگیرد، پلیس می تواند پرونده فرد را بسته و او را از کشور ترکیه دیپورت کند. همچنین پناهنده بدون اجازه پلیس از شهری که در آن اجازه اقامت گرفته نمی تواند خارج شود که خود این مسئله، القا کننده حس زندانی بودن است. این موضوع موقعی حاد می شود که پناهنده مدت چندین سال مجبور به ماندن درون یک شهر می شود.

- برخی مسائل که بدلیل عدم آشنایی ایرانیان با قوانین، یا ضعف در زبان ترکی و اعتماد زود هنگام به برخی سبب گردیده پاپوش هایی برای این افراد در نظر گرفته شود و درگیر مسائل امنیتی گردند.
- لازم به ذکر است جمهوری اسلامی بدلیل سطح بالای روابط با ترکیه محدودیت خاصی برای رسیدگی و مرتفع نمودن مشکلات ایرانیان ترکیه ندارد مگر اینکه در راستای تهدید امنیت ملی ترکیه باشد.

۳-۳ کانون های فعال ایرانیان در کشور ترکیه

- مسجد والده خان: در ترکیه، شهر استانبول واقع گردیده است. مسجدی قدیمی که در سال ۱۳۲۹ خورشیدی مصادف با ۱۹۵۱ میلادی توسط ایرانیان ترکیه در محله خان والده از ناحیه اروپایی استانبول در ترکیه بنیان گذاری شده است. ایرانیان مقیم استانبول حضور چشمگیری در این محله و مسجد، علی الخصوص در ماه محرم دارند.
 - مسجد سید احمد دره سی در منطقه اسکودار نیز به همین صورت و در کنار آن قبرستان ایرانیان مقیم استانبول را می توان اشاره نمود.
 - حضور نهادهای اطلاعاتی و امنیتی و نظامی در ترکیه و سطح همکاری مناسب با سرویس ترکیه
 - مراکز سیاسی از جمله سفارت و کنسولگری ها که نقش بسیار پررنگی در کشور هدف ایفا می نمایند.
- ترکیه به دلیل همسایگی با ایران و دارا بودن خط مشی تا حدودی مشترک در زمینه فرهنگ، اقوام و دین؛ همواره یکی از گزینه های مهاجرت از سوی ایرانیان می باشد؛ که همین امر نیز باعث شده است علاوه بر سفارت ایران در آنکارا، در سه شهر دیگر این کشور از قبیل استانبول، ارزروم و ترابوزان کنسولگری هایی از ایران در مقابل سفارت ترکیه در تهران، کنسولگری ترکیه در تبریز و در ارومیه نیز ایجاد شود. پس از انقلاب اسلامی نیز روابط در سال ۱۳۶۱ به سطح سفیر ارتقا یافت. برنامه ی روابط فرهنگی میان ما و ترکیه یکی از کامل ترین و جامع ترین برنامه ها در این زمینه است. تفاهم نامه های همکاری گوناگونی میان نهاد های فرهنگی ایران و ترکیه از جمله میان کتابخانه ی ملی ایران و بنیاد ملی تاریخ ترک، میان سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سازمان دیانت ترکیه و همچنین میان موزه های دو کشور به امضا رسیده است.
- سرکنسولگری ایران در استانبول: سرکنسولگری ایران تنها سرکنسولگری هست که در منطقه شهرداری فاتح (محل اقامت سلاطین) واقع شده و زمانی که استانبول پایتخت ترکیه بوده است، موزه «توپ گایی» فعلی مقر سلاطین عثمانی بوده و سفارت ایران نزدیک ترین سفارت به محل اقامت سلاطین و دقیقاً روبه روی ساختمان صدر اعظمی ترکیه بوده است. اکنون هم موقعیت سرکنسولگری در بنای تاریخی منحصر به فرد است و نشان دهنده جایگاه ایران در ترکیه است. این سرکنسولگری علاوه بر خدمات رسانی به ایرانیان مقیم، مشکلات گردشگرانی که در استانبول با مشکل مواجه می شوند نیز برطرف می کند. گم کردن پول و پاسپورت و درگیری ها از بیشترین مشکلات گردشگران است که به سرکنسولگری مراجعه می نمایند.

-ارائه خدمات کنسولی سیار در ازمیر: در ازمیر با حمایت مالی و معنوی سرکنسولگری انجمنی با عنوان دانشجویان ایرانی مقیم ازمیر تشکیل شده که مکان این انجمن از سوی سرکنسولگری برای دانشجویان اجاره شده است و از همان مکان نیز برای ارائه خدمات کنسولی به ایرانیان مقیم ازمیر استفاده می شود، علاوه بر آن نیز برنامه های فرهنگی مانند هفته فیلم و ... و همین طور تبادل هیأت های اقتصادی بین استان ها در ازمیر و بورسا از جمله اقدامات صورت گرفته است.

- مراکز فرهنگی: برخی از مراکز فرهنگی ایرانیان در ترکیه عبارت است از؛

-خانه فرهنگ ایران در آنکارا

-انجمن دوستی ترکیه و ایران

-انجمن دوستی و فرهنگی بانوان ایران و ترکیه

-انجمن دوستی و فرهنگی ایران و ترکیه

-به علاوه در حال حاضر نمایندگی فرهنگی کشورمان به اضافه یک مرکز آموزش زبان فارسی در آنکارا در شهرهای آنکارا، استانبول و ارزروم برپاست. برنامه های فرهنگی پرشماری از جمله هفته های فرهنگی، نمایشگاه های کتاب، جشنواره ها، نمایشگاه های هنری، آموزش و ترویج زبان فارسی و نشست های ادبی و تبادلات دانشگاهی نیز در جریان است.

البته لازم به ذکر است چالش هایی در مورد میراث فرهنگی مشترک با کشورهای حوزه ی تمدنی ایران و بالأخص ترکیه نیز وجود دارد.

- مراکز اقتصادی:

-اتاق مشترک بازرگانی ایران و ترکیه

-رایزن بازرگانی ایران در کشور ترکیه که در زمینه بازرگانی در کشور هدف مشغول به فعالیت می باشد.

نام و نام خانوادگی : سیدحافظ موسوی

تلفن : ۰۰۹۰۳۱۲۴۶۶۱۷۰۵

نمابر: ۰۰۹۰۳۱۲۴۶۸۰۵۷۳

تلفن همراه: ۰۰۹۰۵۳۸۰۵۳۱۴۹۸

- انجمن تجار و صاحبان صنایع ایرانی (İSiAD) :

این انجمن که از صاحبان صنایع و تجار ایرانی مقیم استانبول تشکیل شده همکاری نزدیکی با اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران دارد و دفتر انجمن در شهر استانبول می باشد و حدوداً 200 عضو دارند. انجمن تجار و صاحبان صنایع ایرانی در زیر مجموعه های خود انجمن تجار و صاحبان صنایع ایران و ترکیه (TISIAD) را دارا می باشد. این انجمن در چارچوب اهداف انجمن ایصیاد فعالیت های خود را دنبال می کند.

İranlı Sanayici Ve İşadamları Derneği (**İSiAD**) Add: Büyükdere Cad. Oya Sk.
Devran Ap. No.2/1 K.3 D.5,

Mecidiyeköy-İstanbul-Türkiye

Tel: (90) 212 - 217 60 20 pbx

E-Mail: info@isiad.org

Web: www.isiad.org

(UISIAD)-انجمن بین المللی تجار و صاحبان صنایع ایرانی :

انجمن تجار و صاحبان صنایع ایرانی با هدف ایجاد تشکل حقوقی از بازرگانان، صاحبان صنایع، مهندسين، کارشناسان فناوری و دانشگاهیان ایرانی مقیم ترکیه علاقمند به توسعه روابط تجاری دو کشور در دی ماه 1388 در آنکارا تاسیس گردید.

Uluslararası İranlı Sanayiciler ve İş Adamlar Derneği Add: Ivedik O.S.B Dericiler
Sitesi 29. Cad. 513. Sok. No: 10

Ostim Ankara/Turkey

Tel: 0090 312 428 38 68

E-mail: info@uisiad.org, masoud@uisiad.org Web: www.uisiad.org

- مجمع خیرین مدرسه ساز خارج از کشور در ترکیه
- رسانه های ایرانیان در ترکیه :
- گروه فیس بوک ایرانیان ترکیه

<https://www.facebook.com/groups/1985416861724344>

-خانه ایرانیان مقیم ترکیه

<https://www.facebook.com/groups/656476678085845/>

-انجمن ایرانیان ترکیه (Türkiye iranlilar derneği)

WhatsApp+ imo +905365170261

<https://t.me/dernek>

-جامعه ایرانیان مقیم ترکیه

<http://www.iraniturkey.com>

<https://www.facebook.com/iraniturkey>

-مسیحیان ترکیه

<https://www.facebook.com/profile.php?id=۱۰۰۰۵۷۱۶۳۰۷۲۶۷>

-کلیسای ایرانیان در شهر ترابزون

<https://www.facebook.com/groups/۷۶۴۲۴۳۶۴۰۶۲۴۳۰۴>

- انجمن خیریه ایرانیان مقیم ترکیه به عنوان قدیمی ترین نهاد مدنی ایرانی خارج از کشور ، فعالیت خویش را از سال ۱۹۴۵ در شهر استانبول آغاز کرده است و مشارکت در امور خیریه و نگهداری از دو مسجد ایرانیان شامل مسجد والده خان در بخش اروپائی و مسجد سید احمد دره سی در بخش آسیائی استانبول بخشی از اساسنامه این انجمن است.
- جامعه المصطفی (ص): این نمایندگی با برنامه ریزی توانسته محافل متعدد قرآنی، فرهنگی و آموزشی را در بستر فضای مجازی به مدت بیش از ۱۰۰ ساعت برای علاقه مندان و مخاطبان خود (بیش از ۵۸۰۰ کاربر) برگزار کند.
- مرکز فرهنگی کوثر: از مهمترین مؤسسات شیعیان ترکیه است. این مرکز در سال ۱۹۹۲م تأسیس شد و نزدیک به سه دهه است که در زمینه تبلیغی، فرهنگی و انتشاراتی فعالیت می کند و با تولید و نشر کتب و مجلات فراوان، نقش مهمی در ترویج احکام اسلام و معارف اهل بیت (ع) در کشور ترکیه و نیز در بین ترک زبانان کشورهای دیگر داشته است. در این زمینه، ترجمه آثار امام خمینی (ره)، علامه طباطبائی، شهید مطهری و دیگر اندیشمندان اسلامی به زبان ترکی استانبولی همواره در برنامه این مؤسسه بوده است. دوبله و انتشار فیلم ها و سریال های دینی به زبان ترکی، یکی دیگر از فعالیت های مرکز فرهنگی کوثر است که یاری رسان خانواده های ترک در دسترسی به محصولات فرهنگی سالم برای خود و فرزندان می باشد.
- انتشار فصلنامه "قبله" به زبان ترکی استانبولی هم سالیان زیادی است که برغم همه مشکلات در زمینه کارهای مطبوعاتی، ادامه دارد.
- انجمن پزشکان ایرانی مقیم ترکیه
- انجمن علمی فرهنگی دانشجویان ایرانی مقیم ترکیه

<http://iranlilar.com.tr/>

<https://www.instagram.com/iranlilar/>

آدرس: Çankaya/Ankara ۱۱ Meşrutiyet cad. No:

تلفن: ۰۳۱۲۴۱۹۸۷۰۲

• مدارس ایرانی در ترکیه

استانبول: مجتمع آموزشی فجر ایرانیان، مجتمع آموزش نور معرفت

آنکارا: مجتمع آموزشی ۲۲ بهمن

تراپزون: موسسه بین المللی طباعلم

آنتالیا: مجتمع آموزشی فرهنگ ارس

مدارس ایرانی در ترکیه، توسط بسیاری از شهروندان ایرانی که درصدد مهاجرت به ترکیه هستند و خواهان تحصیل در مدارس ترکیه هستند مورد استقبال قرار گرفته است. لازم به ذکر است که در این مدرسه ها به زبان فارسی به کودکان آموزش داده می شود.

۳-۴ چهره های شاخص و مؤثر مقیم ترکیه

- **رضا ضراب:** رضا ضراب در سال ۲۰۱۳ به اتهام فساد اقتصادی در کشور ترکیه به مدت دو ماه بازداشت شد و نهایتاً در دادگاه تبرئه شد.
- **برخی از پزشکان ایرانی، داروخانه ها و مراکز درمانی ایرانیان در ترکیه:**
-مدیر بیمارستان دکتر مهدی

0090549821948۸

-کلینیک فوق تخصصی بیماری های روانی Açık Mavi

مالک و مدیر دکتر امین حسینی

<http://aminhosseini.org/>

00905535677594

- -داروخانه زمان eczane zaman

مدیر داروخانه دکتر زمانی

5219014(212)0090

آکسارای . خیابان هر هر (جنب مترو آکسارای) حدوداً ۱۰۰ متر داخل خیابون سمت چپ نبش کوچه

چهارم

- -داروخانه داوود eczane davud

مدیر داروخانه دکتر سولماز

5535056(212)0090

İskender Paşa Mh. Horhor Cad. 36/A, 34091 Fatih/İstanbul

- -داروخانه گولبا حیات Gülbağ hayat eczanesi

مدیر داروخانه دکتر سوده

2122484(212)0090

7306055(542)0090

Mecidiyeköy Mahallesi, Şht. Ertuğrul Kabataş Cd. No: 33, 34387 Şişli/İstanbul

• داروخانه دکتر امین مدیر داروخانه دکتر سوده

3439637(212)0090

Cumhuriyet Mahallesi, Bilgiç Sk. No: 1, 34380 Şişli/İstanbul

• لیست دکترهای ایرانی مقیم استانبول

دکترهای ایرانی مقیم استانبول			
نام و نام خانوادگی	تخصص	آدرس	تلفن
پرفسور مهدی ساسانی	جراح مغز و اعصاب	استانبول	00905498219488
آقای دکتر امین حسینی	روانکاو و فوق تخصص رواندرمانی	استانبول	00905535677594
آقای دکتر مهدی طالب نژاد	جراح و متخصص بیماریهای کلیه - مجاری ادراری - ناتوانی جنسی و ناباروری مردان	استانبول	00902124246727
آقای دکتر هاکن شهابی	جراح عمومی	استانبول	00905362975407
آقای دکتر کاظم شن	چشم پزشکی	استانبول	00905322874812
آقای دکتر طهماسب	گوش و حلق و بینی	استانبول	00905334243628
آقای دکتر قباد	جراح و متخصص زنان و زایمان	استانبول	00905419183637
خانم دکتر فاطمه	زنان	استانبول	00905326467676
آقای دکتر ناصر داداش زاده	گوش حلق بینی	استانبول	00905324147310
خانم دکتر رضا دوست	داخلی	استانبول	00905536441967
آقای دکتر کریم قادری	پوست	استانبول	00905427324848

00905379774203	استانبول	متخصص ارتوپد	آقای دکتر رامین میرزاپور
00905362975407	استانبول	جراح عمومی	آقای دکتر هاکن شهابی
00905362975407 00902124527627	استانبول	رادیولوژیست - ارتوپدی	آقای دکتر مجید رحیمی
00902122349207 00902122349208	استانبول	روانپزشک اطفال	خانم دکتر ناهید متولی
00905337447363	استانبول	ارتودنسی	آقای دکتر بوراک رحیمی
00905303110871	استانبول	عمومی	دکتر آیدین عابدینی
00905342026508	استانبول	دامپزشک	آقای دکتر علی حسینی
00905056922269	استانبول	دامپزشک	آقای دکتر محمد والیان
00902123439637	استانبول	دکتر داروساز	آقای داوود نژاد امین

۵-۳ دیدگاه کلی مردم ترکیه نسبت به ایرانیان ترکیه

مردم ترکیه بصورت کلی، نسبت به ایرانیان دیدگاه مناسبی دارند. ایرانیان را افرادی با فرهنگ و با ادب می‌شناسند. یکی از دلایل این است که در سالهای دور، ایرانیان با ترکیه بسیار در ارتباط بوده و تبادل فرهنگی بین دو ملت شکل گرفته است. دلیل مهم دیگر نیز اینکه ایرانیان مشکلی به عنوان رقیب شرایط کاری ترکها محسوب نمی‌شوند، اما سوری ها به دلیل اینکه با اجازه کار در این کشور حضور دارند؛ رقیب بازار کار ترکها هستند و از این رو خیلی مورد علاقه ترکها نیستند.

۶-۳ مهمترین مسئله اجتماعی کشور ترکیه

• فعال شدن شکاف سنی-علوی

مسئله علوی ها همواره یکی از شکاف های اجتماعی و تاریخی در ترکیه بوده است. جدا از بحث تبعیض که به فعال شدن این شکاف یاری رسانده، تقویت و گسترش اسلام گرایی سنی در جامعه و دولت نیز باعث گسترش علوی گرایی سیاسی شده است. در سال های اخیر بحران سوریه نیز که توأم با اظهارات برخی از مقامات حزب عدالت و توسعه علیه علوی ها بود است، این شکاف را تشدید کرد است.

- تقویت شکاف های قومی و احزاب افراطی ملی گرا (قدرت گرفتن کردها و یا تقویت گفتمان پان ترکیسم) که در ایران هم تاثیر گذار می باشند.
- مسئله کرد ها همواره یکی از مسائل اصلی تاریخ ترکیه مدرن بوده و نقش عمده ای در سیاست داخلی و سیاست خارجی این کشور ایفا کرده است. ریشه این مسئله به فرآیند شکل گیری دولت-ملت مدرن با ایدئولوژی ناسیونالیسم قومی ترکی برمی گردد که منجر به انکار هویت های غیر ترکی به ویژه کرد های و سرکوب هرگونه مطالبات آن ها در همان اوایل جمهوری تازه تاسیس ترکیه شد. کرد ها در ۱۳ استان شرقی و جنوب شرقی در مناطق ویژه و دارای اهمیت، ساکن هستند. حدود ۲۰ درصد جمعیت ترکیه کرد، برآورد شده است.
- حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) در سال ۱۹۷۴ تأسیس گردید. در ۱۹۷۷ با چاپ منشور «در مسیر انقلاب» فعال شد و در ۱۹۸۰ از فعالیت منع گردید. ظهور پ.ک.ک. در ۱۹۸۴ با حمله به پاسگاه های نظامی این کشور در استان حکاری، سبب آغاز جنگ سی ساله در ترکیه میان اکراد و آنکارا گردید.
- پ.ک.ک. حزب فرا منطقه ای بوده و هدف خود را تشکیل کردستان واحد از کردهای ترکیه و کشورهای عراق، ایران و سوریه اعلام داشت. این اندیشه با توجه به همگرایی که میان اکراد منطقه وجود داشت و با مد نظر قراردادن وضعیت شمال عراق و فعالیت برخی گروه های کردی در ایران، وضعیت حساسی را ایجاد نمود که باید نسبت به آن توجه خاص معطوف گردد. همکاری کشورهای دارای جمعیت کرد در این ارتباط از اهمیت خاص برخوردار می باشد. این همکاری میان ایران و ترکیه در حال حاضر وجود دارد و تاثیر گذار در روابط دو کشور می باشد.
- در خصوص ژئوپلیتیک ترک، اعتقاد به پان تورکیسم یا پان تورانیسم قابل توجه است. پان ترکیست ها معتقدند: اقوام و مردمی که تا انتهای آسیای مرکزی یعنی دیوار چین به زبان ترکی صحبت می کنند از ملت بزرگ ترک هستند که باید زیر یک پرچم گرد هم آیند.

۷-۳ وضعیت شیعیان ترکیه

حضور شیعیان ترکیه در ساختار سیاسی

شیعیان در همه سطوح جامعه ترکیه حضور فعال دارند. در این میان البته بسیاری از ناظران میان شیعیان و علویان تمایزهایی را قائل می شوند. در پارلمان ترکیه شماری از نمایندگان شیعه حضور دارند. در مسئولیت هایی چون ریاست شهرداری بعضی شهرها نیز شیعیان حضور دارند. تعداد پزشکان، مهندسان، صاحبان سرمایه و کار، اساتید دانشگاهی، آموزگاران و کارمندان دولتی و... نشانگر حضور پررنگ شیعیان در جامعه اهل تسنن جمهوری ترکیه است. طی پانزده سال اخیر، جایگاه اجتماعی شیعیان در سطوح مختلف جامعه به شدت ارتقاء یافته و به جز سازمان امور دیانت ترکیه، شیعیان در همه مراکز، سازمان ها و تشکیلات دولتی و نیز مراکز اقتصادی، فرهنگی بخش خصوصی ترکیه، نفوذ و فعالیت چشم گیری دارند. طی سال های

اخیر و حتی در دوره زمامداری حزب عدالت و توسعه، بسیاری از شیعیان در سطوح عالی امور لشگری و کشوری ترکیه به عنوان شخصیت های مطرح در جامعه حضور و فعالیت دارند. البته در مقایسه با هموطنان سنی مذهب شان، از نظر تعداد و نیز میزان نفوذ و قدرت، در بسیاری از امور جاری کشور در سطح اقلیت هستند.

تعداد شیعیان جعفری و مناطق شیعه نشین

شیعیان جعفری که تعداد آنها نزدیک به یک و نیم میلیون نفر است، در نزدیکی مرزهای ایران سکونت دارند و برخی از آنها مهاجرانی هستند که از ایران به ترکیه رفته اند. پراکندگی جمعیت شیعیان جعفری ترکیه را می توان به صورت زیر ذکر کرد:

شرق و شمال شرقی ترکیه: در مرز ایران، ارمنستان و نخجوان، شهرها و روستاهای این منطقه؛ مانند شهرهای ایغدیر، قارص، توزلوجا، آرالیک، تاشیلی چای، آکیاکا و آرپاچای بیشتر شیعه نشین هستند.

شمال غربی ترکیه: بیشتر در شهرهای استانبول، بورسا و ازمیر سکونت دارند.

مرکز ترکیه: بیشترین تجمع شیعیان جعفری در مرکز ترکیه در پایتخت این کشور، آنکارا و سایر شهرهای بزرگ است.

غرب ترکیه: در شهرهایی چون ازمیر و تورگوتلو.

استانها و شهرهای شیعه نشین

استانبول: در این شهر نزدیک به ۸۰۰ هزار نفر شیعه زندگی می کنند که عموماً در منطقه حاکلالی متمرکز هستند. شیعیان این شهر بیشتر مهاجرانی هستند که از شرق ترکیه به خصوص منطقه ایغدیر و قارص به استانبول آمده اند. گروه زینبیه نام شمار فراوانی شیعه است که در حاکلالی استقرار یافته و به رهبری شیخ صلاح الدین اورگندوز به سر می برند. نزدیک به ۶۰٪ مساجد برای شیعیان است. از دیرباز مراسم عزاداری عاشورا توسط شیعیان آذربایجانی در استانبول برگزار می شود و محل آن تکیه خان والده متعلق به ایرانیان مقیم استانبول است. در حال حاضر پس از فزونی شمار مهاجران ایغدیر و قارص مراسم عاشورا در حسینیه ها و مساجد برگزار می شود و در محله شیعه نشین باق جولار میدان بزرگی به نام (اوک میدان) مراسم عاشورا را در آنجا بر پا می کنند. مراسم عزاداری و تعزیه خوانی شیعیان استانبول در ماه محرم و صفر مورد اقبال عمومی بوده و حتی از شبکه های خبری پخش می شود.

ایغدیر: ایغدیر بزرگترین مرکز شیعیان ترکیه است که در شرق ترکیه قرار دارد و با ایران، نخجوان و ارمنستان همسایه است. اکثر ساکنان این شهر یعنی ۶۰٪ آن شیعه آذری زبان هستند، اکثر ساکنین این شهر ساکنان قره باغ بوده اند که در اوایل قرن ۱۹ بعد از فشار روسیه آن نقطه را ترک و به این مناطق آمده اند. اغلب شهرهای

تابع مانند توزلوجا، ارالیک، و قاضی عینیاب شیعه هستند. شیعیان در این شهر صاحب یک کتابخانه به نام طه و یک روزنامه به نام علمدار هستند.

قارص: قارص در شرق ترکیه است و جمعیتی بالغ بر یکصد هزار نفر و اکثریت شیعه امامی هستند. بسیاری از شیعیان پس از تسلط کمونیستها در روسیه به قارص تبعید و تبعه ترکیه شده‌اند. در این شهر تعدادی از علویان نیز زندگی می‌کنند.

وضعیت اقتصادی شیعیان

بیشتر شیعیان ترکیه وضع مالی و اقتصادی مناسبی ندارند. جامعه شیعیان جعفری از نظر اقتصادی نسبتاً فقیر محسوب می‌شوند و جزو طبقات محروم جامعه ترکیه به شمار می‌آیند. منطقه اصلی جعفری نشین ترکیه، یعنی شرق و شمال شرقی آناتولی، از مناطق محروم این کشور به حساب می‌آید.

مراکز دینی شیعیان و حوزه‌های علمیه

شیعیان در ترکیه از نظر ظاهری تقریباً حضور بارز و برجسته‌ای ندارند و به عنوان اقلیت نیز فاقد رسمیت لازم هستند. مساجد شیعیان در بیشتر شهرها اکثراً غیر قانونی تلقی می‌شوند. در آنکارا دو مسجد برای بیست هزار شیعه ساکن آن، وجود دارد؛ یکی مسجد «الله اکبر» است که امام جماعت آن شخصی است به نام شیخ حسن از اهالی قارص و امامت مسجد دوم را هم میر عبدالله بر عهده دارد. لازم به یادآوری است که عبارت «اشهد ان علی ولی الله» نیز در اذان شیعیان از سوی سازمان دیانت ممنوع شده است.

مساجد

اکنون در استانبول بالغ بر ۲۰ مسجد، در از میر ۳ مسجد، در بورسا ۳ مسجد، در آنکارا ۲ مسجد و در دیگر شهرهای شیعه نشین دست کم یک مسجد متعلق به شیعیان وجود دارد. شهر ایغدیر مرکز شیعیان ترکیه است و بیشتر مساجد شهر متعلق به شیعیان است. البته در بسیاری از این مساجد، تنها فعالیت‌های عادی مانند برگزاری نمازهای یومیه و نماز جمعه انجام می‌گیرد.

مراکز و مؤسسات علمی-فرهنگی

گروه زینبیه: قدیمی‌ترین گروه شیعی در ترکیه، گروه زینبیه به رهبری شیخ صلاح‌الدین اوزگوندوز است. این گروه بیشتر شامل مسلمانان مهاجر از مناطق شرقی ترکیه به استانبول هستند که به منظور فعالیت‌های اقتصادی به این شهر آمده‌اند. گروه زینبیه ابتدا به صورت پراکنده در منطقه هالکالی مستقر شدند و فعالیت خود را با تأسیس مسجدی به نام زینبیه و گرد آوردن شیعیان مهاجر در استانبول آغاز کردند. این مسجد یک سال پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تأسیس شد. شیخ صلاح‌الدین اوزگوندوز رهبر این گروه و شیخ حمید توران امام جماعت مسجد زینبیه، در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی ایران از وقایع رخ داده در ایران

حمایت کردند و به همین علت از سوی نظام لائیک به زندان محکوم شدند. در آن ایام مسئولان گروه زینبیه معتقد بودند که اگر تنها یک مسجد داشته باشند، به راحتی می‌توانند آن را تعطیل کنند، اما اگر شیعیان دارای چندین مسجد باشند، امکان مقابله با آنها کمتر خواهد شد. از همین رو طرح احداث مسجد در مناطق شیعه‌نشین استانبول را آغاز کردند. در همین راستا مساجد متعددی همچون مسجد امام علی(ع)، مسجد امام حسن (ع)، مسجد امام حسین(ع)، مسجد ابوطالب و ... احداث شد که همان ایام روزنامه حریت (از پرتیراژترین روزنامه‌های ترکیه) نسبت به افزایش مساجد شیعیان در این کشور هشدار داد. در حال حاضر مسئولان زینبیه روابط نسبتاً خوبی با دولت اردوغان دارند و دولت ترکیه شیخ‌صلاح‌الدین را به عنوان رهبر شیعیان ترکیه مورد توجه قرار می‌دهد. اگر چه مسئولان آن روابط خوبی با مقامات و نهادهای ایرانی هم دارند و در برنامه‌های مختلف دینی و سیاسی در ایران از ایشان دعوت بعمل می‌آید اما گفته می‌شود آنها چندان تمایلی برای آشکار نمودن این روابط در داخل ترکیه ندارند. این گروه پایگاه اینترنتی

انجمن تایدر (TAYDER) (انجمن تحقیقات و همیاری اجتماعی): این انجمن در سال ۲۰۰۶م، با هدف شناسایی، سازماندهی و آموزش دانشجویان شیعه ترکیه و نیز بسط اندیشه انقلاب اسلامی در این کشور تأسیس شد. این انجمن پس از شناسایی و ارتباط‌گیری با دانشجویان شیعه در شهرهای مختلف ترکیه فعالیت‌های خود را در زمینه حفظ و تقویت هویت مذهبی آنها و سازماندهی و ایجاد اتحاد بین آنها ادامه داد. دفتر مرکزی انجمن تایدر در شهر استانبول قرار دارد. علاوه بر آن، این انجمن دارای دفاتر (خوابگاه‌های دانشجویی) در پانزده شهر ترکیه است. یکی از مهمترین کارهای این انجمن فعالیت‌های رسانه‌ای است.

مؤسسه آل البیت در استانبول

مؤسسه آل البیت در سال ۱۳۸۰ش در شهر استانبول در کشور ترکیه در روز ولادت حضرت فاطمه(س) و با شرکت علمای دینی و اندیشمندان، اساتید دانشگاه‌های ترکیه و میهمانان داخلی و خارجی افتتاح گردید. احیاء فرهنگ اهل بیت(ع) و آشنا ساختن مردم ترکیه با این مکتب و حفظ ارزش‌های اسلامی و مذهبی از اهداف این شعبه است.

شخصیت‌های مهم شیعی

شیخ صلاح الدین اوزگوندوز: که رئیس جماعت زینبیه استانبول است. وی تحصیل کرده نجف و قم است و از طرف حکومت ترکیه همواره به عنوان رهبر جعفری‌های ترکیه مورد خطاب قرار می‌گیرد.

شیخ موسی آیدین: رئیس بنیاد باب علی آنکارا، از میر و اغدیر و عضو گروه کوثر.

شیخ قدیر آکاراس: امام جمعه مسجد مهدیه استانبول و عضو گروه کوثر.

شیخ حمزه آیدین: امام جمعه و جماعت مسجد محمدیه استانبول.

شیخ رحمان کارانلوک: امام جمعه و جماعت مسجد اهل بیت بایراکلی از میر.

شیخ بهرام گلی: امام جمعه در مسجد مرکزی قارص.

سید علی اورمیش: امام جمعه در مسجد اهل بیت چوروم.

میر عبدالله و شیخ حسن: هر یک از این دو امام جماعت یکی از مساجد دو گانه شیعیان در آنکارا را بر عهده دارند.

عباس کاظمی: رئیس مؤسسه علمی فرهنگی و انتشارات کوثر.

عبدالله توران: رئیس مؤسسه آل طه.

علویان (ترکیه)

علویان ترکیه یکی از گروه‌های منسوب به شیعه در کشور ترکیه هستند که از حیث اصول اعتقادی شیعه اثنی عشری بوده اما به سبب تأثیر پذیری از عقاید باطنی و فاصله گرفتن از فقه جعفری در مرحله عملی از اثنی عشریه دور افتاده اند. سابقه علویان به حمله مغول باز می‌گردد که مهاجرت گسترده‌ای از ایران و آسیای میانه به سمت آناتولی صورت گرفت. گروهی از آنان به بکتاشیه معروفند. بکتاشیه یکی از طریقت‌های تصوف است. بکتاشیه به حاجی بکتاش بنیانگذار این طریقت منسوب است. این طریقت در قرن هفتم هجری شکل گرفت.

آنچه حائز اهمیت است اینکه علوی‌گری از تلفیق تصوف با تشیع به وجود آمده است، با این حال مظاهر تشیع در آن وجود دارد. باور آنان به پنج تن آل عبا که به نام پنجه آل عبا از آن یاد می‌کنند، اعتقاد به دوازده امام و برگزاری مراسم سوگواری عاشورا و نیز احترام فراوان به امام حسین(ع) و امام صادق(ع) و نیز باور به تولی و تبری از مظاهر اعتقاد آنان به تشیع است.

درباره جمعیت علویان ترکیه، آمارهای کاملاً متفاوتی داده می‌شود. علویان جمعیت خود را حدود ۲۵ میلیون می‌دانند، در حالی که غیرعلویان تعداد آنها را ۵ تا ۷ میلیون نفر برآورد می‌کنند با این حال به نظر می‌رسد حداقل متشکل از حدود ۲۰ میلیون نفر باشند. تخمین‌های مستقل جمعیت این گروه را حدود ۱۰ تا ۳۰ درصد جمعیت ترکیه ولی خود علویان ۴۰٪ برآورد می‌کنند.

پس از فروپاشی عثمانی نیز فشارهای وارده بر علویان کاسته شد لکن نفوذ سیاسی آنان آنچنان مؤثر نبود. در دوره‌های اخیر با حضور احزاب اسلامگرا و بالأخص پس از حاکمیت حزب عدالت و توسعه در ترکیه اما این گروه نیز موفقیت‌هایی بدست آورده و جایگاه اجتماعی آنان دچار تغییراتی شده است. البته باید در نظر داشت پس از روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه، به منظور پیوستن به اتحادیه اروپایی این احیا هویت، رسمیت یافتن مراسم مذهبی علویان، حضور علویان در مناصب دولتی و اجازه‌ی انتشار کتاب در خصوص علویان صورت گرفته است.

فعالیت سیاسی علویان ترکیه

خشم از عملکرد دولت عثمانی و تحریک روحیه ی ملی سبب شد تا علویان از ابتدای تاسیس حکومت جمهوری توسط کمال آتاتورک (۱۹۲۳) از آن حمایت کرده و بر اندیشه های وی تاکید داشته باشند. حمایت علویان از آتاتورک حتی توانست مانع رویارویی اسلامگرایان سنی با دولت شود. با این حال آتاتورک پس از مستحکم شدن پایه های حکومت خود به آنها پشت کرد و با تصویب قانون منع فعالیت ها دینی در ۱۹۲۵ علویان را از صحنه کنار زد.

با شروع دوره چند حزبی جلال بایار رهبر حزب دموکرات به ریاست جمهوری رسید و صحنه سیاسی اجتماعی علویان وارد مرحله ای جدید گشت، به ویژه سیاست گسترش کشاورزی این حزب، بدلیل اینکه علویان بیشتر ساکن روستا بودند. اما پس از کودتا ۱۹۶۰ و اصلاحات سیاسی جدید علویان از جناح چپ فاصله گرفتند.

با سر کار آمدن حزب عدالت و توسعه، علویان نیز به مناصب دولتی دست پیدا کردند. گرچه علویان به دلیل ترس از سنی های افراطی با احتیاط به اصلاحات سیاسی بوجود آمده برخورد می کنند.

هویت علویان ترکیه

هویت این جماعت دینی، خواسته و ناخواسته، با جامعه ی شیعه پیوند خورده است. این مهم سبب شده جایگاه علویان ترکیه در بحبوه تحولات به ویژه پس از تحولات سوریه، مورد توجه قرار گیرد.

۸-۳ نحوه اخذ اقامت و ویزا ترکیه

اقامت در کشور ترکیه

انواع اقامت

اقامت در ترکیه یا موقت است یا دائم

اقامت موقت در کشور ترکیه

نخستین نوع اقامت در ترکیه «اقامت موقت» است. فرد می تواند برای مدت محدودی به ترکیه سفر کند:

۱- اقامت توریستی ۳ ماهه ترکیه

ایرانی ها برای استفاده از این نوع اقامت نیاز به ویزا ندارند و می توانند ۳ ماه در ترکیه باشند.

۲- اقامت توریستی ۶ ماهه ترکیه با دفترچه اقامت

اگر بخواهید بیشتر از ۳ ماه در ترکیه بمانید باید درخواست اقامت ۶ ماهه داده شود. روال قانونی این نوع ویزا معمولاً ۱۵ روز به طول می انجامد.

اگر قصد خرید ملک در ترکیه را دارید باید حداقل این نوع ویزا را درخواست داد.

۳- تحصیلی و دانشجویی

برای دریافت این نوع اقامت، ابتدا باید مدرک تومر (آزمون زبان ترکی) را دریافت کنید. سپس پذیرش از دانشگاه های ترکیه دریافت کرده و ثبت نام نمایید. پس از آن برای اقامت دانشجویی و دریافت دفترچه اقامت ترکیه می-توان اقدام کرد.

۴- کاری و استخدامی

اقامت دائم کشور ترکیه

نوع دیگر اقامت «اقامت دائم» است. البته این نوع اقامت نیازمند آن است که فرد پیش تر اقامت موقت خود را تمدید کرده و همه ی شرایط مورد نظر اداره ی مهاجرت ترکیه را داشته باشد. چند شیوه برای مهاجرت به ترکیه و دریافت اقامت دائم وجود دارد.

انواع روش دریافت اقامت دائم ترکیه

۱- ازدواج

یکی از آن ها ازدواج است. اگر فرد با یکی از شهروندان ترکیه که اصالتاً اهل این کشور است ازدواج کند پس از ۳ تا ۵ سال می تواند اقامت دائم دریافت کند.

۲- خرید ملک

با خرید ملک و تملک آن به مدت ۵ تا ۸ سال مالک اقامت دائم دریافت می کند.

۳- کار

عده ای هم از طریق کار و حتی کارآفرینی اقامت دائم می گیرند. برخی از متخصصان ایرانی که در کشورمان شغل مناسب خود را پیدا نمی کنند به سمت شرکت های ترک می روند و با استخدام در این شرکت ها پس از ۵ سال اقامت دائم می گیرند.

۴- کارآفرینی

کارآفرینانی که قصد اقامت در ترکیه را داشته باشند در صورت تأیید طرح مورد نظرشان می توانند اقامت موقت و پس از مدتی اقامت دائم بگیرند.

۴- معرفی اجمالی فرهنگ کشور ترکیه (اوضاع فرهنگی و رفتارهای خاص)

برخی از کانال ها و شبکه های تلویزیونی ترکیه عبارتند از :

نوع مالکیت	نام شبکه	توضیحات	نوع مالکیت	نام شبکه	توضیحات
کانال خصوصی	CINE5	مستهجن - قابل دریافت فقط با دکودر پر بیننده و مخالف	کانال خصوصی	KANAL 6	پر بیننده و مخالف جمهوری اسلامی ایران و اسلام گرایی
کانال خصوصی	KANAL D	مخالف جمهوری اسلامی ایران و اسلام گرایی	کانال خصوصی	SHOW TV	پر بیننده و مخالف جمهوری اسلامی ایران و اسلام گرایی
کانال خصوصی	ACT		کانال خصوصی	KRAL TV	
کانال خصوصی	KANAL A		کانال خصوصی	CNN TURK	خبری
کانال خصوصی	BTv		کانال خصوصی	SUN TV	
کانال خصوصی	CTV		کانال خصوصی	NUMBER ONE	موزیک
کانال خصوصی	KANAL E				
کانال خارجی	RAITRE	ایتالیا	کانال خارجی	CNN	آمریکا
کانال خارجی	BBC	خبری	کانال خارجی	BBC PRIME	انگلیس
کانال خارجی	TV5 EUROP	فرانسه	کانال خارجی	MCM	موزیک
کانال خارجی	NBC	انگلیس	کانال خارجی	TVE	اسپانیا
کانال خارجی	TNT	آمریکا	کانال خارجی	EUROSPORT	ورزشی اروپا
کانال خارجی	EURO NEWS	خبری اروپا	کانال خارجی	TM3	آلمان

هویت ملی

دولت ترکیه اقداماتی را در زمینه تأسیس و پشتیبانی از نهادهای تاریخی و زبان شناسی انجام داده است؛ این نهادها به پژوهش درباره گذشته پر افتخار ترک پرداخته و در صورت لزوم، شکوه و جلالی ساختگی به آن نسبت می‌دادند تا باعث برانگیخته شدن غرور شهروندان ترک شوند. سیاست رسمی تلقین حس ملی گرایی تا حد زیادی موفق بوده است. بیشتر شهروندان رها از وابستگی تباری و نژادی غیر ترک، خودشان را چه از نظر نژادی و چه از نظر ملیت، ترک می‌پندارند؛ با این وجود برخی از کردها از این امر مستثنی هستند.

آداب معاشرت

آداب رسمی معاشرت، جزئی جدا ناشدنی از فرهنگ ترکیه است و بر بیشتر رفتارهای اجتماعی در مکان‌های عمومی سایه افکنده است. فرهنگ ترکیه برای هر موقعیت عملی یک دستور زبانی دقیق دارد. بیان قاعده و دستور مناسب برای هر یک از موقعیت‌های رفتاری از ضروریات آداب معاشرت است. در رفتارهای رویاروی میان دو جنسیت یا دو نسل، آداب معاشرتی سختگیرانه‌ای حاکم است. افراد بزرگ‌تر را همواره به صورت رسمی خطاب می‌کنند مگر آن‌که از دوستان یا خویشان نزدیک باشند. برای نمونه مردان بزرگتر را باید با عنوان بیک به معنی آقا و زنان را با عنوان هانم یا همان خانم خطاب کرد. افراد کوچک‌تر باید در هنگام حضور در یک جمع آرام و مؤدب باشند. افراد بالغ دو جنس مخالف در مکان‌های عمومی نباید رفتاری غیرجدی یا ابراز مهر و محبت نسبت به یکدیگر داشته باشند.

مردم ترکیه به خاطر دیرکردن و تأخیر، همدیگر را نکوهش نمی‌کنند. در دیدارها و نشستهای تجاری، چای نوشیده می‌شود. خانه‌ها به بخش اندرونی و مهمان‌خانه تقسیم شده‌اند و سرک کشیدن به پیرامون خانه، کار ناشایستی است. در نظر ترکها کفش‌ها ناپاک است و اگر کسی وارد خانه یا مسجدی بشود، باید پا برهنه وارد شود.

زبان

زبان بیشتر مردم در ترکیه ترکی است ولی در کنار آن زبان‌های کردی، زازاها، ترکی آذربایجانی در میان گروه‌های قومی استفاده می‌شود. گروه‌های قومی کوچک‌تری چون لازها، ارمنی‌ها، عربها، و چرکس‌ها به تنوع زبانی و فرهنگی این کشور افزوده‌اند.